

Hukukçular, AİHM'nin Öcalan kararını değerlendirdi: Af ve yeniden yargılama yok

OYA ARMUTÇU

Türkiye / 19/03/2014

Hukukçular, AİHM'nin dün verdiği Abdullah Öcalan kararının af veya yeniden yargılama anlamına gelmeyeceğini söyledi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Abdullah Öcalan'la ilgili dün kararını açıkladı. AİHM 2. Dairesi, tutukluluk koşullarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğu iddiasıyla Ankara'ya karşı 2003'te açtığı davada Öcalan'ı kısmen haklı kısmen haksız buldu. Haklı bulunan kısma hükümet; reddedilen kısımlarına Öcalan itiraz edebilecek. Öcalan kararına itiraz edilirse dosya AİHM Büyük Dairesi'ne gidecek. Hukukçular, AİHM kararının 'Öcalan'a af ya da yeniden yargılama yolunu kesinlikle açmadığını' ve 'iyi halden şartlı tahliyesinin en erken 15 Şubat 2024'te değerlendirilebileceğini' bildirdiler.

Hükümetin elini rahatlatıyor

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak, kararı değerlendirirken, "Bu tam ne şiş yansın ne kebab yansın kararı. Sürpriz de değil. Türkiye'ye süre de verilmediği için hükümetin elini rahatlatan bir karar. Öcalan'ı serbest bırakın anlamına da kesinlikle gelmiyor" dedi. Altıparmak şunları söyledi: "AİHM kararında, kritik olan hususlar en az sorun çıkaracak şekilde aşılmış. Öcalan'ın İmralı'da izolasyonda tutulma hali, 2009'dan önce ve sonra diye ikiye ayrılmış. 2009 öncesine ilişkin AİHM 'sosyal izolasyon' olduğunu söylüyor ve sözleşmenin 3. maddesine aykırı buluyor. Ancak, 2009'dan sonra ihlal görmüyor. İhlal bulmamasına rağmen AİHM, 'Hükümet'in bu alanda çalışma yapması, daha uygun koşulları sağlaması yükümlülüğünü kaldırmaz' diyor. AİHM'nin Birleşik Krallık davası kararında 'umut hakkı' diye bir şey var. Bir kişiye ömür boyu hapis cezası verseniz bile hiçbir koşulda serbest bırakılmayacağı düzenlemesi bu hakka aykırı ve ihlal sayılıyor. Bu karar, 'Türkiye'nin devlete karşı işlenen suçlarda da şartlı tahliye yolunu açın, bu yönde düzenleme yapın kimseyi kapsam dışında bırakmayın anlamına geliyor. Hükümetin bu konuda bir eylem planı hazırlaması gerekecek. Türkiye, bu düzenlemeyi 'Şöyle bir zamanda çıkaracağım' diyebilir.

Sadece 'umut hakkı' var

Prof. Dr. Ersan Şen ise Öcalan kararını şöyle değerlendirdi: "Sadece umut hakkı konusundaki başvuru oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bunun dışında zehirlenme başta cezaevi koşullarıyla ilgili Öcalan'ın iddiaları reddedilmiştir. Bir defa Öcalan cezaevi şartlarından bir karar bekliyordu. Affın önünün açılmasını istiyordu. Durumunun gözden geçirilmesini umut ediyordu. AİHM kararı Öcalan'ın beklediği karar değil. Öcalan için bir af ve yeniden yargılamanın önünü açacak bir durum değildir. Koşullu salıverilme durumu söz konusu olmayacaktır. AİHM sadece, devlete ve millete karşı bu tür suçları işlemiş kişilerin de bir 'umut hakkı' olduğunu hatırlatmıştır. AİHM, 'Ey Türkiye idamı ve ölüm cezasını kaldırdıysan devlete karşı suç işleyen kişilere koşullu salıverme hakkını tanımak, durumlarını gözden geçirmek zorundasın. Ölüncüye kadar kuş sütüyle beslesen de cezaevinde tutamazsın. Ceza bir ümittir. Bir uslanma yöntemidir. Uslanma hakkını tanı ve uslandıklarında toplumun içine bırak. 25 yıllık kesinleşmiş hapis cezasını yattıktan sonra bu kişinin durumunu gözden geçir' diyor. Öcalan'ın teslim edildiği 15 Şubat 1999 tarihi esas kabul edilerek, 15 Şubat 2024'te 25 yılını doldurduktan sonra Öcalan'ın koşullu serbestlikten salınıp salınmayacağı Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafından gözden geçirilecek. Dışarı çıkmaya uygun hale gelip gelmediğine bakılacak. O gün geldiğinde 'uygun ya da uygunsuz' bulacak. Kesinlikle af gibi bir durum yok. AİHM kararları ışığında en az 25 olabilecek. Ama Türkiye daha da uzun tutabilir. 2024 yılında Ceza İnfaz Kurumu'nun Öcalan ile ilgili gözlem raporuna bakılacak. Adalet Bakanlığı da gerekli incelemelerini yapacak. Öcalan ile ilgili hükmü veren mahkemeden karar çıkacak. O mahkemenin kapandığını biliyorum. Yerine bu karar ile ilgili görevlendirilecek mahkeme son kararı verecek. Öcalan'ın cezaevinde de almış olduğu pek çok disiplin cezası var. Bunlar da 2025 yılında dikkate alınacaktır. Bugünden sonra olay çıkarmazsa, iyi halli davranırsa yeniden bu hakkı kazanabilir. AİHM kararı Türkiye için bağlayıcı bir karar. Kararı AİHM İkinci Dairesi verdi. İsterse Türkiye bu karara itiraz edebilecek. İtiraz edilirse dosya AİHM Büyük Dairesi'ne gidecek."

Karar ne diyor?

"İnsan Hakları Bildirgesi'nin 3. maddesinin (insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele) 17 Aralık 2009 tarihine kadar ihlal edildiğine 4 oya karşı 3 oy ile - İnsan Hakları Bildirgesi'nin 3. maddesinin (insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele) 17 Aralık 2009 tarihinden itibaren ihlal edilmediğine 6 oya karşı 1 oy ile - Abdullah Öcalan'ın ömür boyu hapis cezasına çarptırılmasında İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3 Maddesinin ihlal edildiğine oybirliği ile - İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesinin (özel ve aile hayatına saygı) ihlal edilmediğine 4 oya karşı 3 oy ile - İnsan hakları Sözleşmesi'nin 7. maddesinin (kanun olmadan ceza olmaz) ihlal edilmediğine oybirliği ile karar verdi."

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, kararı AİHM Büyük Daire'ye götüreceklerini açıkladı. Bozdağ, "Bu yeniden yargılama anlamına gelmez. Türkiye daha önce bu defteri kapattı. Tahliye yolunun açılması konusunda mevzuatı değiştirme düşüncesi yok" dedi.

Gül: Uzmanlar incelemeli

Danimarka'da bulunan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, gazetecilerin sorusu üzerine Öcalan kararıyla ilgili kısa bir açıklama yaptı. Cumhurbaşkanı Gül, "Uzmanların detaylı çalışması gerekir, ondan sonra konuşmak lazım" diye konuştu.

Ergenekon için de içtihat

BDP'li Hasip Kaplan, "Bu kararlar telefon, mektuplaşma, aileyle görüşme gibi diğer hükümlülerin ne hakkı varsa ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine de vereceksin diyor. Bu karar Balyoz ve Ergenekon davaları için de içtihatır" dedi.

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ da, kararı AİHM Büyük Daire'ye götüreceklerini açıkladı. Bozdağ, "Bu yeniden yargılama anlamına gelmez. Türkiye daha önce bu defteri kapattı. Tahliye yolunun açılması konusunda mevzuatı değiştirme düşüncesi yok" dedi.

(<https://plus.google.com/111139069635417829913>)